

Analytical Comparison of the Concept of Love in the Perspectives of Geoffrey Chaucer and Mikhail Naimy, with Emphasis on Two Short Stories: “The Miller’s Tale” and “The Cuckoo Clock”

Behzad Pourgharib^{1✉} | Sajad Arabi² | Abdolbaghi Rezaei Talarposhti³

1. Corresponding Author, Associate Professor of English Language and Literature, University of Mazandaran, Babolsar, Iran.
Email: b.pourgharib@umz.ac.ir.

2. PhD in Arabic Language and Literature, Persian Gulf University, Bushehr, Iran.
Email: arabisajad@gmail.com

3. Assistant professor of English language and Literature, Department of English Literature, Faculty Humanities, Golestan University, Gorgan, Iran.
Email: a_rezaei_t@yahoo.com

Article Info

ABSTRACT

Article type:
Research Article

Article history:
Received:
16 March 2025
Received in revised form:
16 May 2025
Accepted:
20 May 2025
Published online:
21 March 2026

Keywords:
Comparative Literature, Love,
Geoffrey Chaucer,
Mikhail Naimy,
The Miller's Tale,
The Cuckoo Clock.

Comparative literature is of utmost importance in understanding the various perspectives cultured by different societies and literatures on love. In this vein, using the content analysis method while building its basis on the American School of Comparative Literature, the present research studies and contrasts the concept of love in two short stories: The Miller's Tale, written by Geoffrey Chaucer (1343-1400), and The Cuckoo Clock, written by Mikhail Naimy (1889-1988). The research finds that love is transformative in both stories. In The Miller's Tale, that transformation may be best characterized by the ideas of deception and betrayal, influenced by class systems and social status. In contrast, in The Cuckoo Clock, this transformation results from the encounters brought in by modernity and cultural conflicts between the East and the West. Both authors symbolize the multiple dimensions of love: while the mill in The Miller's Tale symbolizes trickery and deceit, the cuckoo clock in The Cuckoo Clock symbolizes the seductive potential of modernity and a shift in traditional values. While love is traditionally viewed with a humorous, realistic tint in Western literature (as exemplified by Chaucer), Arabic literature (where Naimy shines) has maintained a traditionally idealistic, philosophical interpretation.

Cite this article: Pourgharib, Behzad, Arabi, Sajad, Rezaei Talarposhti, Abdolbaghi. (2026). Analytical Comparison of the Concept of Love in the Perspectives of Geoffrey Chaucer and Mikhail Naimy, with Emphasis on Two Short Stories: “The Miller's Tale” and “The Cuckoo Clock”. *Journal of Lyrical Literature Researches*, 24(46), 55-74.
<http://doi.org/10.22111/jllr.2025.51343.3319>

Extended abstract

1. Introduction

Comparative literature has gone through various schools since its emergence, including the French, American, German, Russian, and Eastern European schools. Among these, the French and American schools stand out as the two major approaches. In the French school, the primary focus is on influence and reception, where researchers provide documented evidence to prove how one writer has influenced another. In contrast, the American school examines the similarities and differences between two works, analyzing the factors and reasons behind these similarities and differences (Anushiravani, 2010: 13-14). Ultimately, the goal of such research is to achieve greater understanding and convergence by comparing one work with another. The American school of comparative literature emphasizes similarities and differences without seeking to prove direct influence.

Love is a profoundly significant human experience in all societies and is considered one of the strongest commonalities among all people. This concept has been explored since ancient times. Perhaps one of the most comprehensive definitions of love comes from Erich Fromm, whose definition is considered complete because it examines love from multiple perspectives. According to Fromm, "Love is an action, the practice of human powers that can only be exercised in complete freedom, not under coercion. Love is activity, not passivity; it is endurance, not submission. Generally, the active qualities of love can be described as follows: Love is primarily giving, not receiving." (Fromm, 1993: 33) Thus, Fromm, with his philosophical perspective, viewed love not merely as a personal phenomenon but as a social category with a philosophical foundation (Jafari Golnesa'i, Nikmanesh, 2018: 56). Love and its concepts have also permeated literature, both poetry and prose, and hold a prominent place in the literature of various nations. Poets and writers from different cultures have explored love and its dimensions in their own unique ways, often juxtaposing it with themes such as betrayal and loyalty.

The Canterbury Tales is a work by Geoffrey Chaucer, a prominent English writer. The tales in this collection are diverse, each delightful in its own way, but the most widely circulated ones include *The Miller's Tale*, *The Reeve's Tale*, *The Wife of Bath's Tale*, *The Pardoner's Tale*, and *The Nun's Priest's Tale* (Qeytanchi, 2000: 295). Mikhail Naimy, a Lebanese writer, poet, critic, and scholar, had a significant impact on contemporary Arabic literature through his works, including poetry, stories, and essays, leaving behind valuable contributions in each of these fields.

This study conducts a comparative analysis of the concept of love in *The Miller's Tale* by Geoffrey Chaucer from *The Canterbury Tales* and *The Cuckoo Clock* by Mikhail Naimy from *Kan Ma Kan* (Once Upon a Time), representing two different cultural contexts—Western and Eastern. The primary objective of this research stems from the goals of comparative literature, which seek deeper understanding. Additionally, it aims to clarify the role of love as a shared human theme in comparative literature and to uncover common and distinct aesthetic and intellectual patterns in Western and Eastern literature. The necessity of this research arises from the global importance of love and its prominent presence in the literature of various nations, warranting its examination from the perspective of comparative literature to gain a deeper understanding of cultural commonalities and distinctions. Thus, this study seeks to answer the following questions:

How is love represented in *The Miller's Tale* by Chaucer and *The Cuckoo Clock* by Naimy?

What similarities and differences exist in the portrayal of love in these two works?

What broader patterns about the representation of love in Western and Arabic literature can be extracted from this analysis?

2. Research Methodology

Comparative studies in literature, within the framework of the American school of comparative literature, constitute an important analytical method that examines similarities and differences between literary works across different cultures and languages. In this study, the theoretical framework is based on this school, which focuses on studying literary works without requiring direct influence and incorporates an interdisciplinary approach in its analysis. The American school of comparative literature emerged in the 1950s through the efforts of scholars such as René Wellek and Henry Remak.

Unlike the French school, which insisted on influence as a necessary condition for comparative studies, the American school, which developed after World War II, adopted a more flexible approach, allowing for comparisons based solely on similarities. Over time, this flexibility expanded to include the study of literature in relation to other arts, such as painting, architecture, dance, and music. Later, the relationship between literature and other empirical sciences also became part of comparative literary research. In this school, comparative literature is closely linked to modern literary criticism. Many scholars of the American school consider comparative literature a branch of literary criticism. Therefore, the focus is on the literariness of a work—the qualities that make it literary—rather than historical relationships or issues such as influence.

The research method in this study is analytical-descriptive, operating within the framework of the American school of comparative literature. Based on this approach, the study compares the theme of love in the two aforementioned stories, examining their representations and highlighting the similarities and differences in their perspectives on this theme. Numerous studies have explored Chaucer's influence on later writers and the development of the English novel. These works often include comparative analyses of Chaucer's narrative techniques with those of other major figures in English literature, demonstrating how his innovations shaped later writing styles and techniques. The same applies to Mikhail Naimy, where most research has focused on his writing style, his influence on subsequent writers, and his refinement of the Arabic language. However, no study has conducted a comparative analysis of the works of these two writers in general or *The Miller's Tale* and *The Cuckoo Clock* in particular. This research fills that gap, opening the door for further studies on these prominent authors.

3. Discussion and Analysis

Mikhail Naimy, in writing his collection *Kan Ma Kan* (Once Upon a Time), was influenced by Western and Russian writers. "Naimy's concept of literature and literary art was shaped by his engagement with Russian writers such as Alexander Pushkin, Mikhail Lermontov, Nikolai Nekrasov, Belinsky, Turgenev, Dostoevsky, Tolstoy, Gogol, and Chekhov, even before his exposure to other European writers." (Amanqoliyeva, 2003: 198) However, regarding English writers, there is a different perspective. Naimy was profoundly influenced by William Shakespeare, but there is no mention of Geoffrey Chaucer's influence on him in available sources.

3.1. The Theme of Love in *The Miller's Tale* and *The Cuckoo Clock*

In both stories, love is a determining force that changes the course of the characters' lives. In *The Miller's Tale*, love becomes a destructive force that leads to betrayal, deceit, and trickery. Nicholas, a clever young student, exploits his love for the miller's wife and devises a plan to deceive her husband. A comparative study of these two stories in terms of the theme of love reveals how a shared concept like love can be represented differently depending on social, historical, and linguistic contexts. In *The Miller's Tale*, love becomes a social game and a tool for betrayal, whereas in *The Cuckoo Clock*, love is initially idealized but fades when confronted with the temptations of modern life. These differences reflect the influence of cultural and social environments on the definition of love in literature. Ultimately, in both stories, love is a decisive force—but in one, it leads to ruin, while in the other, it alters the characters' life paths.

3.2. Narrative Techniques in Representing Love

One of the fundamental differences between *The Miller's Tale* and *The Cuckoo Clock* lies in their narrative styles and modes of expression. Chaucer employs a humorous and satirical tone, reflecting his critical view of romantic and social relationships. In contrast, Naimy uses a poetic and reflective language that focuses on psychological and philosophical analysis rather than mockery. In *The Miller's Tale*, humor and satire serve as tools to critique human behavior. Conversely, in *The Cuckoo Clock*, the language is poetic and contemplative. Naimy uses emotional descriptions and beautiful metaphors to portray love as a powerful, metaphysical force.

Both authors employ symbolism to depict the nature of love and its impact on characters, though the types and functions of these symbols differ. In *The Cuckoo Clock*, the cuckoo clock symbolizes modernity and the temptation of change. This clock, brought from America, represents a new, dazzling world that ultimately separates Zamar from her pure love for Khitar. In contrast, in *The Miller's Tale*, the mill and its tools symbolize deceit and corruption. The mill, where the story unfolds, is a place where truth is distorted, and lust replaces loyalty. In conclusion, both stories use symbols to represent love and its effects, but their approaches differ. In *The Cuckoo Clock*, the clock symbolizes modernity and temptation, leading to the disintegration of love. In *The Miller's Tale*, the mill symbolizes deception, portraying love not as a sacred force but as a social and lust-driven game. These symbolic differences reflect the fundamental disparities in the two authors' perspectives on love.

3.3. Cultural and Social Contexts

Both stories were written in different cultural and social settings, necessitating their examination through comparative literature. This section explores these contexts in two frameworks: the reflection of cultural values and the impact of social conditions. In *The Miller's Tale*, betrayal and deceit are depicted as common elements in romantic relationships, reflecting the medieval attitude toward love and gender. During that period, women were often portrayed as objects of male pleasure or schemes, and romantic relationships were associated with trickery and exploitation.

In contrast, *The Cuckoo Clock* explores the conflict between tradition and modernity as the backdrop for character development. Unlike Chaucer's tale, where betrayal and deceit dominate, Naimy's story presents the pure love of Khitar and Zamar against the temptations of modernity. Zamar, initially a simple village girl, disregards her true love under the influence of modern life. Chaucer's tale is set in a medieval context where social status plays a crucial role. At that time, social classes were rigidly defined, and loyalty to the class system was essential. The miller, as a member of the working class, is portrayed as naïve and easily deceived, while Nicholas, relying on his intelligence, holds a superior position. This reflects a society where cunning often triumphed over honesty.

On the other hand, *The Cuckoo Clock* is set in a contemporary era, examining the challenges posed by modern changes. These include the clash between tradition and modernity and the struggle between old values and the allure of the new world. Khitar, representing traditional values, resists the wave of modernity but ultimately succumbs to it. In *The Miller's Tale*, romantic relationships unfold in a context of deceit, reflecting medieval attitudes toward love and gender. In contrast, *The Cuckoo Clock* depicts the challenges arising from the collision of tradition and modernity, where love is tested by the temptations of the new world. Both stories demonstrate how cultural and social conditions shape romantic relationships and their outcomes.

4. Conclusion

The findings of this study reveal that in *The Miller's Tale* by Geoffrey Chaucer, love is portrayed humorously, driven by lust and deceit. Characters use love as a tool for pleasure and trickery. In contrast, in *The Cuckoo Clock* by Mikhail Naimy, love initially appears as a pure, ideal, and transcendent force but is eroded by the temptations of modern life and materialism. This love is genuine and spiritual at first but becomes a victim of emerging values as the story progresses. In both stories, love is a transformative force—but in *The Miller's Tale*, this transformation is negative, rooted in deception and influenced by class structure and social status. In *The Cuckoo Clock*, the change results from the confrontation with modernity and cultural conflicts between East and West. Additionally, in Chaucer's tale, love is narrated within a comedic and critical framework, based on lust and deceit, while in Naimy's story, love is analyzed through a tragic and moralistic lens, clashing with modernity. The lovers in *The Miller's Tale* are self-serving and superficial, whereas in *The Cuckoo Clock*, they undergo emotional and internal transformations. Both texts regard love as a transformative agent. In Chaucer, this transformation is negative and deceit-based, while in Naimy, it stems from the clash between tradition and modernity. Moreover, both authors use symbols to represent love: the mill symbolizes deceit, while the cuckoo clock symbolizes temptation and the decline of traditional values.

5. References

- Amānqolīyeva, A. (2003). Landmarks of Contemporary Arabic Literature (Ma'ālem al-Adab al-Arabi al-Mo'āser). Baku: No Publisher.
- Anushiravani, A. (2010). Zarurat-e Adabiyāt-e Tatbiqi dar Irān (The Necessity of Comparative Literature in Iran). *Journal of Comparative Literature*, 1(1), 6-38.
- Arabi, S., et al. (2023). Manifestations of Critical Realism in "Yeki Bud Yeki Nabud" by Jamālzādeh and "Kan Ma Kan" by Mikhail Naima (Jelvehā-ye Re'ālism-e Enteqādi dar "Yeki Bud Yeki Nabud" va "Kan Ma Kan"). *Āfāq al-Hadāra al-Islāmiyya*, 25 (2), 135-167.
- Chaucer, G. (1983). *The Canterbury Tales*. Translated by David Wright. New York: Oxford University Press.
- Chaucer, G. (1983). *Hekāyāt-e Kānterberi (The Canterbury Tales)*, translated and edited by Majdi Wahba and Abdolhamid Yunes. Cairo: Al-Hay'a al-Masriyya al-'Āmma lil-Kitāb.
- Fromm, E. (1993). *Honar-e Eshq Varzidan (The Art of Loving)*. Tehran: Enteshārāt-e Morvārid.
- Golnesā'i, T., & Nikmanesh, M. (2018). Moqāyeseh-ye Eshq-e Pedarāneh dar She'r-e Ahmad Shāmlu va Nizār Qabbāni (Comparison of Paternal Love in the Poetry of Ahmad Shāmlu and Nizār Qabbāni Based on Erich Fromm's Views). *Lyrical Literature Research Journal of Sistan and Baluchestan University*, 16(30), 53-70.
- Khādemi-Kulāei, M., & Bozorgi-Qalehsari, H. (2015). Barresi-e Tatbiqi-e Mafhum-e Eshq nazd-e Flutin va Mowlānā (A Comparative Study of the Concept of Love in Plotinus and Mowlānā). *Comparative Literature Research*, 3(1), 143-164.
- Mehdipour, A. (2016). Hekāyat-e Āsyābān az Jeffrey Chaucer: Farātār az Fāblīo (The Miller's Tale by Geoffrey Chaucer: Beyond the Fabliau). *Research in Contemporary World Literature*, 21(1), 153-174.
- Naima, M. (1949). *Once Upon a Time (Kan Ma Kan)*. Beirut: Maktabat Sāder.
- Plato. (1972). *Five Treatises: Courage, Friendship, Ion, Protagoras, and Symposium (Panj Resaleh: Shoja'at, Doosti, Ion, Protāghorās va Mehmani)*, translated by Mohammad Sanā'ati. Tehran: Bongāh-e Tarjomeh va Nashr-e Ketāb.
- Plotinus. (1987). *The Complete Works of Plotinus (Dowreh Āsar-e Flutin)*, translated by Mohammad Hasan Lotfi. Tehran: Nashr-e Khārazmi.
- Pourgharib, B., & Ahmadi, M. (2022). Tahlil-e Ravāyatshenāsi-e Tarkibi dar Dāstān-e "Parandeh-ye Man" az Didgāh-e Butiqā-ye Sākhtārgarā (Combined Narratology Analysis in the Story "My Bird" by Fariba Vafi from Structuralist Poetics Perspective). *Interpretation and Analysis of Persian Language and Literature Texts (Dehkhoda)*, 15(58), 226-249.
- Qeytānchi, J. (2000). Jeffrey Chaucer va Qessehā-ye Kānterberi (Geoffrey Chaucer and The Canterbury Tales). *Journal of Faculty of Literature and Humanities*, 43(3), 289-306.
- Rāhnavard-e Kohneh-Shahri, A., Hejāzi, A., & Mashfiqi, A. (2022). Sharh-e Eshq va Mahabbat az Manzar-e Emām Mohammad Ghazālī va Ahmad Ghazālī (Explanation of Love and Affection from the Perspective of Imam Mohammad Ghazālī and Ahmad Ghazālī). *Lyrical Literature Research Journal of Sistan and Baluchestan University*, 30(38), 5-30.
- Remak, H. (2012). Ta'rif va 'Amalkard-e Tatbiqi, translated by Farzāneh Alavizādeh (Definition and Function of Comparative). *Comparative Literature*, 2(2), 54-73.
- Sāheb-Jam'i, H. (2021). Hadith-e Eshq: az Soqrāt tā Sārtar (The Story of Love: From Socrates to Sartre). *Iran Nameh*, 6(3-4), 85-147.
- Schimmel, A. (2001). *The Glory of the Sun (Shokuh-e Shams)*, translated by Hasan Lāhuti. Tehran: Nashr-e Dāneshgāhi.

- Wellek, R & Warren, Austin. (1949). *Theory of Literature*, Harcourt, Brace and Company: New York.
- Wellek, R. (2012). *Nām va Māhiyat-e Adabiyāt-e Tatbiqi*, translated by Sa'id Rafi'i Khazari (The Name and Nature of Comparative Literature). *Comparative Literature*, 3(2), 1-20.

بررسی تطبیقی «عشق» در داستان کوتاه «آسیابان» از جفری چاوسر و «ساعت کوکو» از میخائیل نعیمه

بهزاد پورقریب^{۱✉} | سجاد عربی^۲ | عبدالباقی رضایی تالارپشتی^۳

۱. نویسنده مسئول، دانشیار زبان و ادبیات انگلیسی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران. رایانامه: b.pourgharib@umz.ac.ir

۲. دکترای زبان و ادبیات عربی، دانشگاه خلیج فارس، بوشهر، ایران. رایانامه: arabisajad@gmail.com

۳. استادیار زبان و ادبیات انگلیسی، دانشگاه گلستان، گرگان، ایران. رایانامه: a_rezaei_t@yahoo.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	پی بردن به نحوه پرداختن به مفهوم «عشق»، در ادبیات و فرهنگ ملل گوناگون از اهمیت زیادی برخوردار است و از رهگذر ادبیات تطبیقی، باعث شناخت هرچه بیشتر می شود. این پژوهش به-روش تحلیل محتوا و با استناد به مکتب آمریکایی ادبیات تطبیقی، به تحلیل و مقایسه مفهوم «عشق» در دو داستان کوتاه «آسیابان» جفری چاوسر (Geoffrey Chaucer ۱۳۴۳-۱۴۰۰) و «ساعت کوکو» میخائیل نعیمه (۱۹۸۸-۱۸۸۹) می پردازد. نتایج تحقیق نشان داد که «عشق»، در هر دو داستان می تواند نیرویی دگرگون کننده باشد؛ در «آسیابان» این تغییر بیشتر در جهت فریب و خیانت است که تحت تأثیر نظام طبقاتی و موقعیت اجتماعی است، در حالی که در «ساعت کوکو»، تغییر در نتیجه رویارویی با مدرنیته و تحت تأثیر تضادهای فرهنگی میان شرق و غرب رخ می دهد. هر دو نویسنده، از نمادها برای نشان دادن ماهیت عشق استفاده کرده اند؛ در «آسیابان»، «آسیاب» نماد فریب و حيله گری است، در حالی که در «ساعت کوکو»، ساعت کوکو نماد وسوسه مدرنیته و تغییر ارزش های سنتی است. در ادبیات غربی (نمونه چاوسر)، عشق اغلب با نگاهی طنزآمیز و واقع گرایانه توصیف می شود در حالی که در ادبیات عربی (نمونه نعیمه)، عشق اغلب با نگاهی آرمانی و فلسفی همراه است.
واژه های کلیدی:	
«ادبیات تطبیقی، عشق، ساعت کوکو جفری چاوسر، آسیابان میخائیل نعیمه»	

استناد: پورقریب، بهزاد، عربی، سجاد، رضایی تالارپشتی، عبدالباقی. (۱۴۰۵). بررسی تطبیقی «عشق» در داستان کوتاه «آسیابان» از جفری چاوسر و «ساعت کوکو» از میخائیل نعیمه. پژوهشنامه ادب غنایی، ۲۴ (۶)، ۷۴-۵۵.

<http://doi.org/10.22111/jllr.2025.51343.3319>

© پورقریب، بهزاد، عربی، سجاد، رضایی تالارپشتی، عبدالباقی.

ناشر: دانشگاه سیستان و بلوچستان.

ادبیات تطبیقی از زمان ظهور، مکاتب مختلفی نظیر: مکاتب فرانسوی، آمریکایی، آلمانی، روسی و اروپای شرقی را از سرگذرانده است؛ در این میان، می‌توان از مکاتب فرانسوی و آمریکایی به‌عنوان دو مکتب عمده ادبیات تطبیقی نام‌برد. در مکتب فرانسوی، محور اصلی، تأثیر و تأثر است و پژوهشگر از طریق ارائه مستندات و وثائق مستحکم، به اثبات تأثیرپذیری یک نویسنده از نویسنده‌ای دیگر می‌پردازد؛ اما مکتب آمریکایی، به بررسی تشابهات و تفاوت‌های دو اثر و بررسی عوامل و دلایل این شباهت‌ها و تفاوت‌ها می‌پردازد (ر، ک. انوشیروانی، ۱۳۸۹: ۱۴ و ۱۳). به‌رحال، هدف چنین تحقیقاتی در نهایت، شناخت و هم‌گرایی بیشتر از طریق تطبیق یک اثر با اثر یا آثار دیگر است؛ بنابراین، مکتب آمریکایی ادبیات تطبیقی، بر شباهت‌ها و تفاوت‌های آثار تأکید دارد، بدون این‌که به دنبال اثبات تأثیر و تأثر باشد.

«عشق» در همه جوامع جهانی، جزء امور انسانی بسیار مهم است و از قوی‌ترین وجوه مشترک تمامی انسان‌ها محسوب می‌شود. این مفهوم از دوران باستان مورد توجه بوده است (افلاطون، ۱۳۵۱: ۲۵۷). متفکران، نویسندگان و صاحب‌نظران «عشق» را به‌صورت‌های مختلفی تعریف نموده و هر کدام به زاویه‌ای خاص توجه داشته‌اند؛ چرا که وقتی به عشق پرداخته می‌شود، جوانب مختلفی از آن نظیر: فلسفی، روان‌شناسی، تاریخی، عرفانی، اجتماعی، ادبی و اسطوره‌ای مطرح می‌شود که هر کدام می‌توانند بُعدی از ابعاد عشق را شرح دهند. توجه به مفهوم «عشق» در فرهنگ غرب، از افلاطون آغاز می‌شود؛ افلاطونیان بر این باورند که حتی هدف انگیزه‌های جنسی، دستیابی به آرمان‌های والا‌تری فراسوی آمیزش جنسی است و عشق، اشتیاق به مالکیت ابدی نیکی و زیبایی توصیف می‌شود (نک، سینگر، ۱۹۸۴: ۴۷). از نظر سقراط نیز انگیزه عشق، آرزو و اشتیاق در طلب نیکی است (صاحب‌جمعی، ۱۳۸۹: ۸۸). در متن سه دین بزرگ ابراهیمی - براساس پیشینگی تاریخی؛ یهودیت، مسیحیت و اسلام - بحث عشق به نحوی غالب در بازبرد به پیوند عاشقانه مابین خدا/آفریدگار و انسان/آفریده توصیف شده است (همان: ۹۵). ابوعلی سینا معتقد است که عشق خاستگاه همه چیزها در عالم طبیعت است؛ عشق به معنی طلب نیکی. به نظر او، مراتب عشق انسانی دو گونه‌اند: وابسته به روح حیوانی و وابسته به روح عقلانی؛ بنابراین از دیدگاه ابوعلی سینا، هماهنگی روح حیوانی و عقلانی، رهنمون عروج انسان جهت کسب عشق ناب خواهد بود (نک، سینگر، ۱۹۸۴: ۴۳-۴۵).

از دیگر فیلسوفانی که به مفهوم عشق پرداختند، هگل، فیلسوف آلمانی، است؛ او بر این باور است که عشق در سه مرحله رخ می‌دهد: هماهنگی مابین جنس‌های مخالف، جدایی آن‌ها در عناصر متضاد و سرانجام وحدتی که هماهنگی آغازین را از نو بر قرار می‌کند؛ به نظر او، عشقی کیهانی است که همه‌گونه بی‌خوشتنی‌ها را به نحوی نظام‌مند ریشه‌کن می‌کند. وحدت حاصل از عشق به منزله تسلیم کامل هستی دو طرف در واقعیت تازه‌ای است که احساس بی‌خوشتنی را در کل اندام‌وار بزرگ‌تری فسخ می‌کند. عاشقان، خودآگاهی جداگانه خود را از کف می‌دهند (نک، صاحب‌جمعی، ۱۳۸۹: ۱۲۲). صوفیان عشق را صفت حق تعالی و لطیفه‌ای عالی و روحانی می‌دانند و سلامت عقل و حس را به وسیله آن می‌سنجند و معتقدند که «عشق حقیقی باید راه به سوی خدایی برد که نمی‌میرد» (شیمل، ۱۳۷۰: ۴۶۲). فلوطین - آخرین فیلسوف متأثر از تمدن یونان - عاشقان را به دو گروه تقسیم می‌کند و بر این باور است که گروه اول، زیبایی زمینی را می‌پرستند و به آن قانع هستند در حالی که گروه دوم، با دیدن زیبایی زمینی به یاد زیبایی دیگر (مطلق) می‌افتند، به آن به دیده پرستش می‌نگرند و از زیبایی این جهانی نیز چشم‌پوشی می‌کنند (نک، فلوطین، ۱۳۶۶: ۳۶۳)؛ بنابراین، عشق حقیقی در نگاه فلوطین، عشقی است که در آن عاشق به ماورای زیبایی محسوس نظر داشته باشد. (همان: ۷۶۷). بخش اول چنین رویکردی در نگاه فلوطین، با نگاه عرفای اسلامی علی‌الخصوص مولانا، سازگار است؛ اما درباره بخش دوم، می‌توان گفت که از دیدگاه مولانا، دلدادگان زیبایی حقیقی چنان محو جمال محبوب ازلی می‌شوند که چشم از همه زیبایی‌های این جهان فرومی‌بندند و کاملاً دل در گرو حسن معشوق ابدی می‌سپارند (خادمی‌کولایی، بزرگی‌قلعه‌سری، ۱۳۹۴: ۱۵۰). عشق واقعی از دیدگاه مولانا، عشقی است که انسان را از قید خود رها می‌کند و به خدا می‌

رساند (همان: ۱۵۵). امام محمد غزالی و احمد غزالی نیز از چهره‌های سرشناس تصوف هستند که به این موضوع پرداخته‌اند؛ نگاه و نگرش امام محمد غزالی نسبت به مضمون عشق، نگاهی دین‌دار و معطوف به مذهب است، با این حال، آنچه از سوانح احمد غزالی می‌توان استنباط کرد، این است که دیدگاه وی درباره عشق، نزدیکی و قرابت بیشتری با دیدگاه عارفان دارد. خواجه احمد، «عشق» را موضوعی می‌داند که روح و نه نفس، با آن روبه‌رو می‌شود؛ به بیانی دیگر، «عشق» کیفیتی روحانی است که در ازل صورت بسته است (کهنه‌شهری و همکاران، ۱۴۰۱: ۲۸).

روان‌شناسان نیز به مفهوم عشق اشاره کرده‌اند؛ برای نمونه به دیدگاه فروید در این زمینه اشاره می‌شود. «فروید» بین عشق زمینی-جنسی و عشق آسمانی-روحانی، تمایز قائل بود، اما تأکید داشت که این قیاس مانع هماهنگی بین این دو گونه عشق نیست. به نظر فروید در یک انتها، عشق به معنای گرایش در جهت ارضای غرایز جنسی است؛ نوعی تمرکز انرژی عاطفی که پس از رسیدن به هدف خاتمه می‌یابد. به بیان دیگر، سخن از عشقی است که هدف اصلی آن کامیابی جنسی نیست، بلکه پرعطوفت و خیراندیش است. چه بسا که انگیزتارهای جنسی ناب و گذرا در قالب پیوند پایدار و عاطفی زناشویی تحکم و تثبیت شوند. در این گونه عشق، انگیزتارهای گذرای حسی در قالب پیوندهای بادوام و ناب عاطفی دگرسان می‌شوند (نک، صاحب‌جمعی، ۱۴۰۰: ۱۳۵). با این حال، شاید تعریف «فروم» یکی از کامل‌ترین تعاریف عشق باشد و دلیل کامل‌بودن چنین تعریفی هم این است که از زوایای کامل به آن پرداخته است. از نظر او، «عشق یک عمل است؛ عمل به کار انداختن نیروهای انسانی است که تنها در شرایطی که شخص کاملاً آزاد باشد، نه تحت زور و اجبار، آن‌ها را به کار می‌اندازد. عشق، فعال‌بودن است، نه فعل‌پذیری؛ پایداری است نه اسارت. به‌طور کلی خصیصه‌های فعال عشق را می‌توان چنین بیان کرد که عشق در درجه اول نثارکردن است نه گرفتن» (فروم، ۱۳۷۲: ۳۳)؛ بنابراین، «فروم» برحسب نگاه فلسفی خود به عشق، آن‌را نه پدیده‌ای شخصی، بلکه مقوله‌ای اجتماعی با زیرساختی فلسفی می‌داند (جعفری‌گلنسای، نیک‌منش، ۱۳۹۷: ۵۶). عشق و مفاهیم آن در ادبیات اعم از شعر و نثر نیز وارد شده است و در ادبیات ملل مختلف نیز جایگاهی برجسته دارد. شاعران و نویسندگان ملل دیگر نیز هرکدام از نقطه‌نظر خود و از زوایای متفاوت به موضوع عشق پرداخته و در کنار مفاهیمی نظیر: «خیانت» و «وفاداری» از آن نام برده‌اند.

حکایت‌های «کنتربری» اثر جفری چاوسر نویسنده مطرح انگلیسی است. قصه‌های این اثر گونه‌گونند و هر یک در نوع خود دلپذیر، اما قصه‌هایی که بیشتر دهان‌به‌دهان می‌گردد، قصه‌های راهب، آسیابان، زنی از اهالی باث، کشیش آمرزش‌دهنده و افسانه راهب دوم است (قیطانچی، ۱۳۷۹: ۲۹۵). میخائیل نعیمه نویسنده، شاعر، ناقد و دانشمند لبنانی است که با نوشته‌های خود اعم از شعر، داستان و مقاله، تأثیر بسزایی در ادبیات معاصر عربی داشت و در هرکدام از حوزه‌های مذکور، آثار ارزشمندی از خود به جای گذاشت. مجموعه داستان «کان ماکان» (یکی بود یکی نبود) یکی از این آثار است که نگارش آن باعث شد نعیمه را پیشوای داستان مدرن عربی بنامند (نک، عربی و همکاران، ۱۴۴۴ق: ۱۴۷). در این پژوهش، مفهوم «عشق» در داستان «آسیابان» جفری چاوسر از مجموعه حکایت‌های «کنتربری» و «ساعت کوکو» میخائیل نعیمه از مجموعه «کان ماکان»، به عنوان دو فرهنگ متفاوت غربی و شرقی، مورد بررسی تطبیقی قرار گرفته است.

۱-۱ بیان مسأله و سؤالات تحقیق

پژوهش حاضر سعی دارد پس از بررسی دقیق دو اثر از «چاوسر» و «میخائیل نعیمه»، به تبیین چگونگی بازنمایی «عشق» در این دو متن بپردازد و پاسخگوی پرسش‌های زیر باشد:

عشق در دو داستان آسیابان چاوسر و ساعت کوکو نعیمه چگونه بازنمایی شده است؟

چه شباهت‌ها و تفاوت‌هایی در نحوه توصیف عشق در این دو اثر وجود دارد؟

چه الگوهای کلی‌تری درباره بازنمایی عشق در ادبیات غربی و عربی می‌توان از این تحلیل استخراج کرد؟

۱-۲- اهداف و ضرورت تحقیق

بررسی تطبیقی مفهوم «عشق» در دو داستان «آسیابان» و «ساعت کوکو» به منظور شناخت نحوه بازنمایی این مفهوم در دو بستر فرهنگی متفاوت است و تلاش می‌شود شباهت‌ها و تفاوت‌های نحوه پرداختن به موضوع عشق در این دو اثر ادبی که از دو فرهنگ متفاوت هستند، شناسایی شود و تأثیر زمینه‌های اجتماعی، فرهنگی و فلسفی بر این بازنمایی‌ها مورد واکاوی قرار گیرد؛ بنابراین، هدف اصلی تحقیق حاضر از ادبیات تطبیقی نشأت می‌گیرد که همان شناخت بیشتر است. همچنین تبیین جایگاه عشق، به عنوان یک مضمون مشترک انسانی در ادبیات تطبیقی و کشف الگوهای فکری و زیبایی‌شناختی مشترک و متمایز در ادبیات غربی و غربی از دیگر اهداف تحقیق است. ضرورت تحقیق نیز از موضوع اهمیت جهانی مفهوم عشق و حضور برجسته آن در ادبیات ملل مختلف نشأت می‌گیرد که لزوم بررسی آن از منظر ادبیات تطبیقی را ایجاب می‌کند تا درک عمیق‌تری از وجوه مشترک و خاص فرهنگی به دست آید. اهمیت ارتباط میان فرهنگ‌ها که بیش از پیش افزایش یافته است، ضرورت انجام چنین تحقیقاتی را نیز توجیه می‌کند. در نهایت، کمبود پژوهش‌های تطبیقی میان ادبیات غربی و غربی با تمرکز بر مفاهیمی نظیر «عشق» و «خیانت»، ضرورت بررسی این موضوع را برجسته‌تر می‌گرداند.

۱-۳- روش تفصیلی تحقیق

مطالعات تطبیقی در حوزه ادبیات و در چارچوب مکتب آمریکایی ادبیات تطبیقی، یکی از روش‌های تحلیلی مهمی است که به بررسی شباهت‌ها و تفاوت‌های آثار ادبی در فرهنگ‌ها و زبان‌های مختلف می‌پردازد. در این پژوهش، چارچوب نظری براساس این مکتب است که بر مطالعه آثار ادبی بدون الزام به تأثیرپذیری مستقیم تمرکز دارد و نگاه میان‌رشته‌ای را نیز در تحلیل خود وارد می‌کند. مکتب آمریکایی ادبیات تطبیقی در دهه ۱۹۵۰ با تلاش‌های محققانی مانند رنه ولک (Rene Wellek) و هنری رماک (Henry Remak) پا به عرصه وجود گذاشت. این مکتب به دنبال انتقادهای شدید ولک بر رویکرد فرانسوی سربرآورد. در این مکتب، برخلاف مکتب فرانسه که به روابط میان ادبیات براساس اصل تأثیر و تأثر می‌پرداخت، به اصل تشابه و همانندی اشاره دارد. «همین اصل تشابه و همانندی موجب شد که در این مکتب، ادبیات با دیگر معارف بشری از جمله هنرهای زیبا مثل: نگارگری، معماری، رقص، موسیقی و حتی بررسی رابطه ادبیات با علوم تجربی نیز در حوزه پژوهش‌های ادبی و نقدی قرار گرفت. ادبیات تطبیقی در این مکتب با نقد مدرن گره خورده است» (هنری به نقل از علوی‌زاده، ۱۳۹۱: ۵۵).

مکتب آمریکایی که پس از جنگ جهانی دوم شکل گرفت، با انعطاف بیشتری نسبت به مکتب فرانسوی، اصل تأثیر و تأثر را به عنوان شرط لازم در پژوهش‌های تطبیقی ندانست، بلکه صرفاً مقایسه ادبیات ملل گوناگون براساس شباهت‌ها را در حوزه ادبیات تطبیقی جای داد. به مرور زمان این انعطاف اولیه بیشتر شد و همان‌طور که گفته شد، بررسی پیوند ادبیات با هنرهای زیبا مانند: نقاشی، معماری، رقص و موسیقی به وظایف ادبیات تطبیقی افزود. سپس بررسی رابطه ادبیات با سایر علوم تجربی نیز در قلمرو پژوهش‌های تطبیقی ادبی و نقدی قرار گرفت. در این مکتب، ادبیات تطبیقی با نقد ادبی نوین پیوند نزدیکی دارد. به تبع این دیدگاه، ادبیات تطبیقی ماهیتی پیچیده‌تر و هویتی میان‌رشته‌ای مبهم پیدامی‌کند که تحقیق در آنرا دشوارتر می‌سازد (نک، پروینی، ۱۳۸۹: ۵۸). بسیاری از محققان مکتب تطبیقی آمریکایی، ادبیات تطبیقی را شاخه‌ای از نقد ادبی به‌شمار می‌آورند؛ بنابراین، در این مکتب ادبیات اثر ادبی در کانون توجه قرار گرفت و منظور از چنین ادبیاتی، ویژگی‌هایی است که آثار را به آثار ادبی تبدیل می‌کند؛ بنابراین، در بررسی‌های تطبیقی در حوزه ادبیات، باید به میزان ادبیّت آن توجه داشت و نه روابط تاریخی و سایر مسائل پیرامونی نظیر تأثیر و تأثر. از نگاه رنه ولک، «ادبیات تطبیقی بی‌توجه به منابع سیاسی، نژادی و زبانی به بررسی ادبیات می‌پردازد. نمی‌توان ادبیات تطبیقی را در شیوه خاصی محدود کرد، زیرا پدیده‌های بسیار ارزشمند مشابهی در زبان‌ها یا انواع ادبی رایج جهان وجود دارد که با یکدیگر پیوند تاریخی ندارند» (نک، ولک، ۱۹۴۹: ۱۸۵-۲۴۳).

به گفته ولک «در ادبیات تطبیقی، کل ادبیات از منظری جهانی با آگاهی از وحدت همه تجارب و آفرینش‌های ادبی، مطالعه می‌شود. در این مفهوم، ادبیات تطبیقی با مطالعه ادبیات، مستقل از مرزهای زبانی و قومی و سیاسی، برابر است» (ولک، ۱۳۹۱: ۳۳). در واقع رنه ولک بر این باور بود که ادبیات تطبیقی را نمی‌توان منهای نقد و ادبیات معاصر محدود کرد (همان: ۳۴). براساس دیدگاه‌های او، «در مطالعات ادبیات تطبیقی، بی‌تردید باید بر تعصبات ملی و نگرش‌های بسته غلبه کرد، اما این موضوع موجب نمی‌شود که حیات و سرزندگی سنت‌های گوناگون ملی را نادیده یا دست‌کم بگیریم» (همان: ۴۸)؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که براساس مکتب آمریکایی ادبیات تطبیقی، می‌توان یک موضوع و یک پدیده ادبی را در ادبیات ملل مختلف مورد بررسی تطبیقی قرارداد و از این طریق به شناخت هرچه بیشتر دست یافت. از نگاه نظریه پردازان مکتب آمریکایی، مطالعات تطبیقی نباید صرفاً بر ردیابی تأثیرات ادبی تمرکز کند، بلکه باید بر تحلیل شباهت‌ها و تفاوت‌های ساختاری، مضمونی و سبکی آثار از فرهنگ‌های مختلف تأکید ورزد. براساس دیدگاه‌های آن‌ها و بویژه رنه ولک، ادبیات تطبیقی در مفهوم وسیع‌تر همان چیزی را در بر می‌گیرد که وان تیگنم ادبیات عمومی می‌خواند. او ادبیات تطبیقی را به روابط «دوشقی» میان دو عامل محدود می‌کند، درحالی‌که ادبیات عمومی به پژوهش دربارهٔ واقعیت‌های مشترک میان آثار ادبی گوناگون مربوط می‌شود. با این وصف، نمی‌توان چنین استدلال کرد که جداکردن ادبیات تطبیقی از ادبیات عمومی غیرممکن است (ولک، ۱۳۹۱: ۲۱۲).

براساس آنچه گفته شد، مقایسهٔ بین داستان «آسیابان» جفری چاوسر و «ساعت کوکو» از میخائیل نعیمه، بدون فرض وجود تأثیرگذاری مستقیم میان این دو اثر، صورت می‌گیرد: تمرکز بر تحلیل مضمون عشق، شیوه‌های بازنمایی آن و زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی‌ای که این دو اثر در آن‌ها شکل گرفته‌اند. از اصول این نوع از مطالعات تطبیقی است. مطالعات تطبیقی می‌تواند نشان‌دهندهٔ چگونه یک مفهوم مشترک مانند «عشق» در فرهنگ‌های مختلف، بسته به شرایط اجتماعی، تاریخی و زبانی آن جامعه، به شیوه‌های متفاوتی ارائه می‌شود؛ بنابراین، روش تحقیق در این پژوهش تحلیلی-توصیفی و در چارچوب مکتب آمریکایی ادبیات تطبیقی است و براساس آن تلاش می‌شود، موضوع «عشق» در دو داستان مذکور و بازنمایی آن در این دو اثر تطبیق داده شود و به شباهت‌ها و تفاوت‌های نگاه آن‌ها به این موضوع اشاره شود.

۱-۴- پیشینه تحقیق

مطالعات متعددی به بررسی تأثیر چاوسر بر نویسندگان بعدی و به‌طور کلی، توسعهٔ رمان انگلیسی پرداخته‌اند؛ این آثار اغلب شامل: تحلیل‌های تطبیقی، روش‌های روایی چاوسر با سایر چهره‌های مهم در ادبیات انگلیسی است و نشان می‌دهد که چگونه نوآوری‌های او، سبک‌ها و تکنیک‌های نگارش بعد از وی را شکل داده است. این وضعیت در مورد میخائیل نعیمه نیز صدق می‌کند؛ به‌طوری‌که بیشتر تحقیقات دربارهٔ نعیمه در حوزهٔ موضوعی سبک نگارش، بررسی سبک‌های نویسندگی، تأثیرگذاری بر نویسندگان پس از خود و پالایش زبان عربی متمرکز بوده است. با این حال، تحقیقاتی هم هستند که به پژوهش حاضر نزدیکند که به مهمترین آن‌ها در این جا اشاره می‌شود:

قبطانچی (۱۳۷۹) در مقاله «جفری چاوسر و قصه‌های کنتربری» به این نتیجه رسیده است که «قصه‌های کنتربری»، بهترین اثر چاوسر است؛ به‌ویژه پیشگفتار حکایت‌ها، بهترین اثر چاوسر است و بلوغ و نبوغ ذهنی او را نشان می‌دهد که نتیجه بیست و پنج سال خدمت و زندگی درباری و آشنایی نزدیک او با آداب و رسوم مردم در سطوح مختلف بوده است.

اسماعیل‌آذر (۱۳۸۸، مجلهٔ ادبیات تطبیقی) در مقاله‌ای با عنوان: «رودکی و چاوسر» به این مطلب دست‌یافته است که چاوسر توانست هم بر معاصران و هم بر آیندگان تأثیر زیادی بگذارد. او تحت تأثیر شخصیت‌های پیش از خود چون پترارک، بوکاچیو و دانته بود. مهدی‌پور (۱۳۹۵) در مقاله «حکایت آسیابان اثر جفری چاوسر: فراتر از فابلیو» به این نتیجه رسیده است که گونهٔ روایی فابلیو از طریق جفری چاوسر در قرن چهاردهم به ادبیات انگلیسی معرفی شد. حکایت‌های کنتربری چنان تأثیری بر فضایی سیاسی

و اجتماعی زمان خود گذاشته و چنان بین مردم محبوب بوده که در زمان حیات جفری چاوسر که هنوز صنعت چاپ اختراع نشده و یا وارد انگلستان نشده بود، دست‌نویس حکایت‌ها دست‌به‌دست می‌گشت.

گودرزی لمراسکی و خرمیان (۱۳۹۵) در مقاله «أنماط التداعی الطلیق فی قصّة «ساعة الكوكو» القصیرة من مجموعة «كان ما كان» اشاره کرده‌اند که تداعی، رابطه نزدیکی با واقع‌گرایی دارد و نویسنده توانسته است از طریق آن، به مشکلات موجود در داخل جامعه لبنان پردازد و به دنبال کمک به برطرف کردن آن مشکلات باشد.

عربی و همکاران (۱۴۴۴ق) در مقاله «مظاهر الواقعية النقدية بين یکی بود یکی نبود لمحمدعلی جمالزاده و کان ماکان میخائیل-نعیمه» دراسه مقارنه آورده‌اند که یکی از دغدغه‌های اصلی دو نویسنده و از جمله نعیمه در «کان ماکان»، انتقاد تند و واقع-گرایانه از اوضاع اجتماعی بوده است؛ نویسندگان اما به ساعه الکوکو در اثر خود اشاره‌ای نکرده‌اند.

اشرفی زاده و بصیری پور (۱۴۰۲) در مقاله «بررسی اثرپذیری داستان‌های کوتاه محمدعلی جمالزاده از قصه‌های کنتربری جفری چاوسر» به این نتیجه رسیده‌اند که جمالزاده چه از نظر محتوا و درونمایه و چه از نظر ساختار و روایت، متأثر از قصه‌های کنتربری بوده است.

بنابراین، می‌توان گفت تاکنون تحقیقی انجام نشده است که به بررسی تطبیقی و مقایسه‌ای آثار دو نویسنده به‌طور کلی و دو اثر آسیابان و ساعت‌کوکو به‌طور خاص پرداخته‌باشد؛ درحالی‌که در تحقیق حاضر، این موضوع برجسته شده‌است و راه را برای انجام تحقیقات بیشتر درباره این نویسندگان مطرح بازمی‌کند.

۱-۱ داستان‌های کوتاه «آسیابان» و «ساعت کوکو»

میخائیل نعیمه، در نگارش مجموعه داستان خود با عنوان «کان ماکان» (یکی بود یکی نبود) تحت تأثیر نویسندگان غربی و روس بوده است؛ به‌طوری‌که «مفهوم ادبیات و هنر ادبیات در نزد نعیمه پس از ارتباطش با نویسندگان روس نظیر: الکساندر پوشکین، میخائیل لرمانتوف، نیکولای نکراسوف، بیلنسکی، تورگنیف، داستایوفسکی، تولستوی، گوگول و چخوف و قبل از ارتباطش با سایر نویسندگان اروپایی شکل گرفت» (امانقولیفا، ۲۰۰۳: ۱۹۸)، اما درخصوص نویسندگان انگلیسی، دیدگاه متفاوتی در این زمینه وجود دارد؛ نعیمه در این خصوص به شدت تحت تأثیر ویلیام شکسپیر است. با این حال، تأثیر جفری چاوسر بر نعیمه در منابع مختلف نیامده است.

۱-۲ خلاصه داستان «آسیابان»

داستان «آسیابان»، زندگی افرادی را به تصویر می‌کشد که درگیر ظواهر هستند. این داستان، قصه مردی است ساده‌دل و رئوف که شیفته یک زن جوان و زیبا می‌شود و با او ازدواج می‌کند، اما وفاداری زن به همسرش دیری نمی‌پاید و با جوانی که مدت‌ها پیش به کمک آسیابان از فلاکت رها شده است، به او خیانت می‌کند. در این داستان همچنین شاهد بی‌بندوباری کشیشان و فساد اخلاقی آن‌ها هستیم. پیرنگ داستان «آسیابان» از آن‌جا آغاز می‌شود که زندگی و ویژگی‌های مردی نجار به تصویر کشیده می‌شود. او افراد بی‌خانمان را که جا و مکانی برای گذران زندگی ندارند، به خانه خود راه می‌دهد. پیرنگ به همین شیوه ادامه دارد تا این‌که یک دانشجوی رشته هنر به خانه‌اش راه می‌یابد و داستان از این‌جا آغاز می‌شود. در ادامه داستان، نجار که به تازگی با دختر جوانی ازدواج کرده است، برای کاری به خارج شهر می‌رود و خروج او از خانه باعث می‌شود که آلیسون و نیکولاس به هم نزدیک شوند و نقشه خیانت به نجار را بریزند. در نهایت نیز دانشجوی با نقشه‌های شوم خود به همراه زن موفق می‌شوند، نجار را بفریبند. نقطه اوج داستان آسیابان زمانی است که مرد نجار با شنیدن سروصدای همسرش و مرد دانشجوی تصور می‌کند که طوفانی رخ داده‌است و با پاره کردن بند طناب از بالا به پایین پرت می‌شود و به او تهمت دیوانگی می‌زنند (Chaucer, 1983: 122).

۲-۲- خلاصه داستان «ساعت کوکو»

رخدادهای داستان «ساعت کوکو» اندکی قبل از سال ۱۹۲۲ میلادی دربارهٔ یک مرد آمریکایی به نام «مستر تامسون» است که در لبنان متولد شده و در جوانی به آمریکا رفته است و پس از بیست سال زندگی به یکی از روستاهای کوچک لبنان بازگشته است. دو سال در این روستا زندگی کرده و سپس در همان جا فوت کرده است. مردم روستا به دلیل کارهای خیرخواهانه، به او لقب «ابومعروف» داده اند. او در این داستان، ماجرای واقعی خود را حکایت کرده و آورده است که نامش «خطار» بوده و پدر و مادرش کشاورز بوده اند و در همسایگی آن‌ها دختری به نام «زمرّد» زندگی می کرده و بین روستا مشهور شده است که این دو نفر متعلق به همدیگر هستند و هنگامی که بزرگ شوند، ازدواج خواهند کرد و خانوادهٔ خطار و زمرّد نیز برای آن آماده می شوند. در همین اثنا که دو خانواده در تدارک سروسات عروسی هستند، یکی از اهالی متمکن روستا به نام فارس خیبر از آمریکا به روستا بازمی گردد و با خود هدایای عجیب و غریب و گران قیمت می آورد. یکی از این هدایا ساعت کوکو (فاخته) است که در داخل آن پرنده ای تعبیه شده است که هنگام اعلام ساعت خارج می شود و آوازخوانان ساعت را اعلام می کند. ساعت کوکو تا هفته ها به حدیث محفل اهالی روستا تبدیل می شود و زمرّد نیز آرزو می کند که کاش در خانه خیبر می ماند و از ساعت لذت می برد. خطار و زمرّد برای عروسی آماده می شوند که زمرّد در شب عروسی ناپدید می شود و با فارس خیبر فراری می کنند. خطار پس از فرار خیبر و زمرّد مدام خودش را سرزنش می کند و به خود می گوید که اگر فقیر نبود، فارس خیبر جرأت نمی کرد نامش زمرّد را برآید به همین خاطر به آمریکا می رود و به تدریج ثروتمند می شود و اولین چیزی که می خرد، ساعت کوکو است که باعث جدایی زمرّد از او شد. خطار در آمریکا با دختری به نام «آلیس» ازدواج می کند. زندگی آلیس که به خاطر پول با خطار ازدواج کرده است، به جهنم تبدیل می شود و به فکر جدایی می افتد. روزی که خطار در یکی از رستوران ها با آلیس و دوست مردش در حال شام خوردن هستند، با زن خدمتکاری روبه رو می شود و آدرسش را به او می دهد. وقتی به خانه برمی گردند، آلیس که از این واقعه ناراحت است، درخواست طلاق می کند. در نهایت معلوم می شود که این زن فقیر همان زمرّد بوده است که اکنون صاحب پنج فرزند است و همسرش دائم الخمر و قمارباز شده و همه چیزش را از دست داده است (نعیمه، ۱۹۴۹: ۲۶-۲۳).

۲-۳- مضمون «عشق» در «آسیابان» و «ساعت کوکو»

در این بخش، به مضمون «عشق» در دو داستان «آسیابان» و «ساعت کوکو» پرداخته می شود و سپس شباهت ها و تفاوت های آن ها در این زمینه بررسی و واکاوی می گردد.

عشق به عنوان نیروی محرک در هر دو داستان

در هر دو داستان، عشق نیرویی تعیین کننده است که مسیر زندگی شخصیت ها را تغییر می دهد. در «آسیابان»، عشق به یک نیروی ویرانگر تبدیل می شود که باعث خیانت، فریب و نیرنگ می گردد. نیکولاس، دانشجوی جوان و زیرک، از عشق خود نسبت به همسر آسیابان سوءاستفاده می کند و نقشه ای برای فریب دادن شوهر او می چیند (ترجمه از نویسندگان است).

نیکولاس به همسر آسیابان گفت: «آیا می خواهی در آغوش من باشی، درحالی که شوهرت بی خبر در گوشه ای دیگر گمراه شده است؟ او که مجذوب و وسوسه نیکولاس شده بود، بی درنگ پذیرفت و نقشه خیانتشان آغاز شد» (Chaucer, 1983: 123).

در این جا، عشق چیزی فراتر از احساس پاک یا وفاداری نیست، بلکه به ابزاری برای فریب و بهره کشی از دیگران تبدیل شده است. همسر آسیابان نیز به جای مقاومت، به سرعت تسلیم نیکولاس می شود و خیانت را پذیرا می گردد. این نشان می دهد که در این داستان، عشق بیشتر به مفهوم هوس و نیرنگ شباهت دارد.

در مقابل، در «ساعت کوکو»، عشق نیرویی است که سرنوشت شخصیت ها را رقم می زند، اما در یک مسیر متفاوت. عشق میان خطار و زمرّد در ابتدا خالص و آرمانی به نظر می رسد:

«در میان آن‌ها و تمام اهالی ده مشهور بود که خطّار برای زمرد است و زمرد برای خطّار، همان‌طور که برای خود خطّار و زمرد نیز این موضوع آشکار بود، چرا که هیچ‌یک نمی‌توانست از همبازی دوران کودکی و جوانی‌اش دور شود؛ روزگار با شیوه‌های جادویی و فراتر از فهم، روح‌شان را در هم آمیخته بود» (نعیمه، ۱۹۴۹: ۲۲).

اما ورود شخصیت فارس خیبر و ساعت کوکو که نماد مدرنیته و وسوسه دنیای جدید است، عشق میان خطّار و زمرد را از مسیر اصلی خود منحرف می‌کند. زمرد که در ابتدا به عشق خطّار وفادار بود، تحت تأثیر تجملات و زرق‌وبرق زندگی جدید قرار می‌گیرد و او را ترک می‌کند: «به‌طور خلاصه، زمرد با فارس خیبر فرار کرد. هنوز خانواده عروس از شوک این فاجعه به خود نیامده بودند که این دو فراری سوار بر کشتی‌ای شده بودند که به سوی غرب خورشید (مغرب) در حرکت بود» (نعیمه، ۱۹۴۹: ۲۳). در ابتدای روایت، عشق، واقعی و آرمانی به نظر می‌رسد، اما با ورود وسوسه‌های دنیوی، به تدریج رنگ‌می‌بازد و به عامل شکست و رنج تبدیل می‌شود و باعث تغییراتی بنیادی در مسیر زندگی شخصیت‌ها می‌گردد. در هر دو مورد عشق به خیانت و فریب می‌انجامد، اما علت خیانت در دو داستان متفاوت است.

۲-۳-۲- عشق ایده‌ئال و عشق مادی

در داستان چاوسر، عشق بیشتر به عنوان یک بازی اجتماعی دیده می‌شود که در آن خیانت و فریب نقش مهمی دارند. نیکولاس با حيله‌گری، عشق را به یک ابزار برای رسیدن به خواسته‌های خود تبدیل می‌کند. او با نقشه‌ای دقیق، همسر آسیابان را متقاعد می‌کند که شوهرش در خطر است و باید برای نجات جان‌ش، در گوشه‌ای دیگر پنهان شود.

نیکولاس فریاد زد: «آسمان در حال فرو ریختن است. اگر می‌خواهی زنده بمانی، باید فوراً پنهان شوی! آسیابان ساده لوح با شتاب پنهان شد، درحالی‌که نیکولاس و همسرش شب را با یکدیگر گذرانند» (Chaucer, 1983:126).

این‌جا عشق نه تنها نیرویی خالص نیست، بلکه به ابزاری برای فریب و خیانت تبدیل شده است. در مقابل، در «ساعت کوکو»، عشق در ابتدا به صورت احساسی پاک و آرمانی میان خطّار و زمرد ترسیم شده است، اما با ورود مدرنیته و مادی‌گرایی، به سرعت تغییر ماهیت می‌دهد:

«تعجب زمرد از گذر زمان نه تنها کم نمی‌شد، بلکه بیشتر هم می‌شد و زمان عروسی نزدیک بود، دهکده غرق در همه‌مه و هیاهو شد و ورود مردی که از آن‌سوی دریاها آمده بود را به فراموشی سپردند» (نعیمه، ۱۹۴۹: ۲۲).

زمرد در ابتدا دلبسته عشق پاک بود که با خطّار داشت، اما تحت تأثیر زرق‌وبرق مادی، دچار تحول شد و جذب چیزهایی شد که در ابتدا برایش اهمیت نداشتند. او که روزی تنها با حضور خطّار شاد بود، اکنون مجذوب دنیای جدید و نمادهای مدرنیته‌ای مانند ساعت کوکو و سبک زندگی جدید شده است. این مسئله باعث نابودی عشق میان آن دو می‌شود و در نهایت، خطّار به دلیل این تغییر، تصمیم به مهاجرت می‌گیرد.

مطالعه تطبیقی این دو داستان در مضمون عشق نشان می‌دهد که چگونه یک مفهوم مشترک مانند «عشق»، بسته به شرایط اجتماعی، تاریخی و زبانی، به شیوه‌های متفاوتی بازنمایی می‌شود. در آسیابان، عشق به یک بازی اجتماعی و ابزاری برای خیانت و فریب تبدیل می‌شود، درحالی‌که در ساعت کوکو، عشق ابتدا آرمانی است، اما در برخورد با وسوسه‌های زندگی مدرن از بین می‌رود. این تفاوت‌ها نشان‌دهنده تأثیر محیط فرهنگی و اجتماعی بر تعریف عشق در ادبیات است. در نهایت، در هر دو داستان، عشق یک نیروی تعیین‌کننده است، اما در یک داستان به نابودی منجر می‌شود و در داستان دیگر، باعث تغییر مسیر زندگی شخصیت‌ها می‌گردد.

۲-۴- شیوه‌های بازنمایی عشق در ساختار روایی

روایت، حاصل زنجیره‌ای از ادراک‌های بشری برای فهم جهان است و از این‌روی، روایت در زندگی انسان ساری و جاری است و هیچ‌گاه لحظه‌ای را بدون روایت‌سازی ذهن بشر نمی‌توان درک کرد (پورقریب، ۱۴۰۱: ۲۲۶). در ادامه بررسی تطبیقی

دو داستان، شیوه‌های بازنمایی عشق در ساختار روایی دو داستان مورد بررسی قرار می‌گیرد و در این زمینه به دو ویژگی زبانی و سبک روایی آن‌ها اشاره می‌شود.

۲-۴-۱- زبان و سبک روایت

یکی از تفاوت‌های اساسی میان دو داستان «آسیابان» و «ساعت کوکو»، سبک روایی و شیوه بیان عشق است. چاوسر از زبانی طنزآمیز و هجوآلود استفاده می‌کند که نشان‌دهنده نگرش انتقادی او به روابط عاشقانه و اجتماعی است. در مقابل، نعیمه از زبانی شاعرانه و تأملی بهره می‌برد که به جای تمسخر، بر تحلیل روانی و فلسفی عشق تمرکز دارد.

در «آسیابان»، طنز و هجو به عنوان ابزاری برای نقد رفتارهای انسانی به کار می‌رود؛ به عنوان مثال، در صحنه‌ای که نیکولاس برای فریب آسیابان وانمود می‌کند که علم نجوم می‌داند و قرار است سیل بزرگی دنیا را نابود کند، خواننده با طنزی گزنده مواجه می‌شود:

نیکولاس گفت: «ای آسیابان نادان! اگر امشب در بشکه‌ای پنهان نشوی، صبحی باقی نخواهد ماند که طلوع کند. آسیابان ساده لوح، از ترس جان، در بشکه‌ای پنهان شد، درحالی که نیکولاس و همسرش شب را در کنار یکدیگر گذراندند» (Chaucer, 1983: 133).

این جا، زبان هجوآمیز چاوسر عشق را نه به عنوان نیرویی مقدس، بلکه به عنوان بهانه‌ای برای فریب و خیانت نشان می‌دهد. او با اغراق در سادگی آسیابان و حيله‌گری نیکولاس، عشق را به یک بازی اجتماعی تقلیل می‌دهد که بیشتر بر محور فریبکاری و نیرنگ می‌چرخد.

در مقابل، در «ساعت کوکو»، زبان شاعرانه و تأملی است. نعیمه با استفاده از توصیف‌های احساسی و استعاره‌های زیبا، عشق را به عنوان نیرویی عظیم و متافیزیکی به تصویر می‌کشد؛ به عنوان مثال، زمانی که خطار به عشق خود به زمرد فکر می‌کند، نویسنده چنین می‌آورد:

«در میان آن‌ها و تمام اهالی ده مشهور بود که خطار برای زمرد است و زمرد برای خطار، چرا که هیچ‌یک نمی‌توانست از همبازی دوران کودکی و جوانی‌اش دور شود؛ روزگار با شیوه‌های جادویی و فراتر از فهم، روح‌شان را در هم آمیخته بود» (نعیمه، ۱۹۴۹: ۲۱).

در این جا، زبان کاملاً متفاوت از داستان آسیابان است. نعیمه با استفاده از عباراتی مانند «مزجت الأیام روحیهما بأسالیها السحرية» (گذر ایام روح آن دو را با روش‌های جادویی خود در هم آمیخته بود) بر پیوند عمیق و جادویی میان دو عاشق تأکید می‌کند. او عشق را نیرویی روحانی و غیرقابل توضیح می‌داند، نه صرفاً یک بازی اجتماعی.

۲-۴-۲- استفاده از نمادها

در هر دو داستان، نویسندگان از نمادها برای نشان دادن ماهیت عشق و تأثیر آن بر شخصیت‌ها استفاده کرده‌اند. با این حال، نوع نمادها و کارکرد آن‌ها در هر داستان متفاوت است.

در «ساعت کوکو»، «ساعت کوکو» نمادی از مدرنیته و وسوسه تغییر است. این ساعت، که از آمریکا آورده شده، تجسمی از دنیایی جدید و پر زرق و برق است که در نهایت زمرد را از عشق پاک خود به خطار جدایی می‌کند:

«شگفتی زمرد از گذر زمان نه تنها کم نمی‌شد بلکه بیشتر هم می‌شد. زمان عروسی نزدیک بود و دهکده پر از هیاهو و سروصدا شد و [مردم] مردی که از آن سوی دریاها آمده بود را فراموش کردند» (همان: ۲۴).

این جا، ساعت نمادی از دنیایی دیگر است که با فریبندگی خود عشق واقعی را از بین می‌برد. زمرد که روزی به سادگی و عشق روستایی وفادار بود، اکنون شیفته دنیای مدرن شده است. او با دیدن ساعت کوکو، که پرنده‌ای مصنوعی از درون آن بیرون-

می‌آید و «کوکو» می‌گوید، تحت‌تأثیر وسوسه تغییر قرار می‌گیرد و در نهایت، این وسوسه او را به ترک خطار وادار می‌کند. در واقع، ساعت نشان‌دهنده فاصله‌ای است که میان سنت و مدرنیته ایجاد شده و عشق را به‌سوی سرنوشتی تراژیک سوق می‌دهد. در مقابل، در «آسیابان»، محیط آسیاب و ابزار آن نماد حيله‌گری، فریب و فساد هستند. آسیاب، جایی که داستان در آن رخ می‌دهد، مکانی است که در آن حقیقت تحریف و هوس جایگزین وفاداری می‌شود. در یکی از صحنه‌های کلیدی داستان، نیکولاس و همسر آسیابان در داخل آسیاب طرح خیانت خود را اجرا می‌کنند:

«درحالی که سنگ آسیاب می‌چرخید و صدای آن همه‌جا را فراگرفته بود، نیکولاس و معشوقه‌اش در گوشه‌ای از آسیاب پنهان شدند، بی‌آن که کسی صدای خیانتشان را بشنود» (Chaucer, 1983: 129).

در این‌جا، خود «آسیاب» به نمادی از چرخش مداوم فریب و نیرنگ تبدیل شده‌است. صدای بلند سنگ آسیاب، که مانع از شنیده‌شدن حقیقت می‌شود، نشان می‌دهد که در این فضا، دروغ بر حقیقت غلبه دارد. همچنین، بشکه‌ای که آسیابان در آن مخفی می‌شود نیز می‌تواند نمادی از ساده‌لوحی باشد. او که به عشق و وفاداری همسرش باور دارد، در نهایت در مکانی مضحک و خفت‌آور پنهان می‌شود، درحالی که نیکولاس و همسرش از فرصت استفاده می‌کنند:

«آسیابان، بی‌آن که از خیانت آگاه باشد، شب را درون بشکه‌ای گذراند، درحالی که معشوقه‌اش در کنار نیکولاس خفته بود» (همان: ۱۳۰).

در این‌جا، بشکه تبدیل به نمادی از بلاهت و اعتماد بی‌جا می‌شود که عشق را به نابودی می‌کشاند. بنابر آنچه گذشت، در پایان این مبحث می‌توان گفت که هر دو داستان از نمادها برای بازنمایی عشق و تأثیر آن استفاده می‌کنند، اما رویکرد آن‌ها متفاوت است. در «ساعت کوکو»، «ساعت» نمادی از مدرنیته، وسوسه و تغییر است که در نهایت به ازهم‌پاشیدگی عشق منجر می‌شود. در مقابل، در «آسیابان»، «آسیاب و ابزار آن» نماد فریب و خیانت هستند و عشق نه به‌عنوان نیروی مقدس، بلکه به‌عنوان یک بازی اجتماعی و هوس‌آلود به‌تصویر کشیده شده‌است. این تفاوت‌های نمادین، تفاوت‌های بنیادی در نگرش دو نویسنده به مفهوم عشق را نشان می‌دهد.

۲-۵- زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی

هر دو داستان در بسترهای فرهنگی و اجتماعی متفاوتی نگاشته شده‌اند که لزوم بررسی آن‌ها براساس ادبیات تطبیقی را ایجاد می‌کند. تلاش می‌شود در این بخش در دو قالب بازتاب ارزش‌های فرهنگی و تأثیر شرایط اجتماعی واکاوی شود.

۲-۵-۱- بازتاب ارزش‌های اجتماعی

در داستان «آسیابان»، «خیانت» و «نیرنگ» به‌عنوان عناصر رایج در روابط عاشقانه نشان داده می‌شوند که بازتابی از نگرش خاص دوره قرون وسطایی نسبت به عشق و جنسیت است. در آن دوران، زنان اغلب به‌عنوان اشیایی برای لذت یا دسیسه‌های مردانه به‌تصویر کشیده می‌شدند و روابط عاشقانه با حيله‌گری، فریب و بهره‌جویی همراه بود.

برای مثال، شخصیت نیکولاس در «آسیابان»، نمونه‌ای از مردی است که از زیرکی و فریب برای رسیدن به امیال شخصی استفاده می‌کند. او با ادعای دانستن علم‌نجوم و پیش‌بینی‌سیل، آسیابان ساده‌لوح را متقاعد می‌کند که خود را در بشکه‌ای پنهان کند: «نیکولاس با لحنی محکم گفت: ای آسیابان، اگر می‌خواهی زنده بمانی، باید امشب را در این بشکه سپری کنی وگرنه آب تو را خواهد برد! آسیابان که به گفته‌های او ایمان آورده بود، بی‌درنگ درون بشکه‌ای خزید» (همان: ۱۳۳).

همچنین، لحظه‌ای که ابسالون، مرد جوان دیگری که عاشق همسر آسیابان است، تلاش می‌کند تا او را ببوسد اما ندانسته به‌جای آن با نیکولاس مواجه می‌شود، یکی از مضحک‌ترین و طنزآمیزترین بخش‌های داستان است:

«ابسالون لب‌هایش را جلو آورد تا دهان معشوقه‌اش را ببوسد، اما به‌جای آن، به چیزی جز بینی نیکولاس دست نیافت! فریادی کشید و از ترس به عقب جهید» (همان: ۱۳۴).

این لحظه نشان‌دهنده سبک روایی طنزآمیز چاوسر و نگاه او به عشق به‌عنوان بازی‌ای پر از فریبکاری است که در آن همه شخصیت‌ها در پی رسیدن به خواسته‌ها و اهداف شخصی خود هستند، حتی به بهای فریب دیگران.

در مقابل، در «ساعت کوکو»، کشمکش بین سنت و مدرنیته به‌عنوان پس‌زمینه‌ای برای تحول شخصیت‌ها عمل می‌کند. برخلاف داستان چاوسر که در آن خیانت و فریب درون‌مایه غالب است، در داستان نعیمه، عشق پاک خط‌آبر و زمرد در مقابل وسوسه‌های مدرنیته قرار می‌گیرد. زمرد که در ابتدا دختری ساده و روستایی است، تحت‌تأثیر زندگی مدرن و جلوه‌های آن، عشق حقیقی خود را نادیده می‌گیرد:

«شیفتگی زمرد به ساعتش نه تنها کم‌نشد بلکه زیاد هم گشت و در آستانه عروسی، دهکده پر از هیاهو شد و گذشته را از ورای دریاها فراموش کردند» (نعیمه، ۱۹۴۹: ۲۵).

نمونه دیگری از تأثیر اجتماع و سنت در داستان، زمانی است که والدین خط‌آبر و زمرد بدون گفتگوی رسمی، از همان کودکی سرنوشت ازدواج این دو را رقم زده بودند:

«بدون این‌که ابو خط‌آبر و ام خط‌آبر حتی یک کلمه با همسایه‌شان درباره فرزندانشان رد و بدل کنند، در میان آن‌ها و تمام اهالی ده مشهور بود که خط‌آبر برای زمرد است و زمرد برای خط‌آبر» (همان: ۲۸).

در این‌جا، جامعه سنتی روستا و نگاه آن به ازدواج به‌عنوان امری تعیین‌شده و غیرقابل تغییر به‌تصویر کشیده شده‌است، اما ظهور فارس‌خیبر، بانسانه‌های مدرنیته و تجمل، این چارچوب سنتی را به‌چالش می‌کشد و باعث تغییر مسیر سرنوشت زمرد می‌شود.

۲-۵-۲- تأثیر شرایط اجتماعی

چاوسر داستان خود را در فضایی قرون‌وسطایی روایت می‌کند که در آن جایگاه اجتماعی شخصیت‌ها نقش مهمی دارد. در آن دوره، طبقات اجتماعی به‌شدت مشخص بودند و وفاداری به نظام طبقاتی امری ضروری تلقی می‌شد. آسیابان، به‌عنوان عضوی از طبقه کارگر، ساده‌لوح و فریب‌خورده به‌تصویر کشیده شده‌است، درحالی‌که نیکولاس که به دانش و زیرکی متکی است، در جایگاهی برتر قرار دارد. این بازتابی از جامعه‌ای است که در آن هوش و حيله‌گری اغلب بر صداقت و سادگی غلبه دارد: «آسیابان، بی‌آن‌که از خیانت آگاه باشد، شب را درون بشکه‌ای گذراند، درحالی‌که معشوقه‌اش در کنار نیکولاس خفته بود» (Chaucer, 1983: 141).

از دیگر سوی، داستان آسیابان نشان‌دهنده روابط اجتماعی میان طبقات مختلف جامعه نیز هست. در آن دوره، مردان دانش‌آموخته (مانند نیکولاس) از موقعیت اجتماعی بالاتری نسبت به طبقات کارگری (مانند آسیابان) برخوردار بودند و این تفاوت در جایگاه اجتماعی در نحوه تعامل شخصیت‌ها و میزان موفقیت آن‌ها در داستان نمایان است.

در مقابل، در ساعت کوکو، داستان در دوران معاصر روایت می‌شود و چالش‌های ناشی از تغییرات مدرن را بررسی می‌نماید. این تغییرات شامل شکاف میان سنت و مدرنیته، کشمکش بین ارزش‌های قدیمی و جذابیت‌های دنیای جدید است. خط‌آبر که نماینده ارزش‌های سنتی است، در برابر موج تغییرات مدرنیته مقاومت می‌کند، اما درنهایت مجبور به پذیرش آن‌ها می‌شود:

«خط‌آبر! تاکی؟ تا کی؟ تو بیست سال از عمرت را در این خاک دفن کرده‌ای، چه چیزی برایت رویانده است؟» (نعیمه، ۱۹۴۹: ۲۶). خط‌آبر در این لحظه با شک و تردید عمیقی نسبت به گذشته و آینده خود مواجه است. تصمیم او برای ترک روستا و مهاجرت به آمریکا نتیجه ناامیدی از عشق و تغییرات اجتماعی‌ای است که دیگر نمی‌تواند با آن‌ها کنار بیاید.

یکی دیگر از نشانه‌های تغییرات اجتماعی در ساعت کوکو در شخصیت الیس، همسر آمریکایی خط‌آبر، دیده می‌شود. او نماینده دنیای غرب و نگرش مدرن به زندگی است و عشق را نه براساس احساسات، بلکه بر اساس منافع مادی ارزیابی می‌کند: «این شوک، شوک‌های بیشتری را به دنبال داشت. خط‌آبر خطاب به خود گفت: وای بر تو ای خط‌آبر، با خود چه کردی؟» (همان: ۳۲).

این تفاوت فرهنگی باعث ایجاد تضاد شدیدی میان خطّار و همسرش می‌شود و در نهایت، خطّار را به بازنگری در تصمیمات خود وادار می‌کند.

در «آسیابان»، روابط عاشقانه در بستری از فریب و خیانت شکل می‌گیرند که بازتابی از نگرش قرون وسطایی به عشق و جنسیت است. در مقابل، «ساعت کوکو» نشان‌دهنده چالش‌های ناشی از برخورد سنت و مدرنیته است که در آن عشق در مقابل وسوسه‌های دنیای جدید قرار می‌گیرد. هر دو داستان نشان می‌دهند که چگونه شرایط فرهنگی و اجتماعی بر شکل‌گیری و سرنوشت روابط عاشقانه تأثیر می‌گذارند.

۳- نتیجه

نتایج تحقیق نشان داد که در «آسیابان» اثر جفری چاوسر، «عشق» تصویری طنزآمیز، هوس‌محور و فریبکارانه دارد؛ شخصیت‌ها از عشق به عنوان ابزاری برای لذت‌جویی و نیرنگ استفاده می‌کنند. در مقابل، در «ساعت کوکو» اثر میخائیل نعیمه، در ابتدا عشق نیرویی پاک، آرمانی و متعالی است که در اثر وسوسه‌های دنیای مدرن و تجمل‌گرایی از بین می‌رود. این عشق ابتدا اصیل و معنوی است، اما در روند داستان قربانی ارزش‌های نوظهور می‌شود. عشق در هر دو داستان می‌تواند نیرویی دگرگون‌کننده باشد؛ در «آسیابان» این تغییر بیشتر در جهت فریب و خیانت است که تحت تأثیر نظام طبقاتی و موقعیت اجتماعی است، در حالی که در «ساعت کوکو»، تغییر در نتیجه رویارویی با مدرنیته و تحت تأثیر تضادهای فرهنگی میان شرق و غرب رخ می‌دهد. همچنین، در داستان «آسیابان»، عشق در بستری کمدی و انتقادی، مبتنی بر هوس و فریب روایت می‌شود، در حالی که در داستان «ساعت کوکو»، عشق با رویکردی تراژیک و اخلاق‌گرایانه، در تقابل با مدرنیته تحلیل می‌گردد. شخصیت‌های عاشق در آسیابان منفعت‌طلب و سطحی‌اند، اما در ساعت کوکو دچار تحولات درونی و عاطفی می‌شوند.

هر دو متن «عشق» را عاملی دگرگون‌ساز می‌دانند. در «آسیابان»، این دگرگونی منفی و مبتنی بر فریب است، در حالی که در «ساعت کوکو»، این تغییر ناشی از برخورد سنت با مدرنیته است. همچنین، هر دو نویسنده از نمادها برای نمایش مفهوم عشق بهره‌برده‌اند؛ «آسیاب» نماد «حیله‌گری» و «ساعت کوکو» نماد «وسوسه» و «زوال ارزش‌های سنتی» است.

۴- منابع

افلاطون. (۱۳۵۱ش). پنج رساله: شجاعت، دوستی، ایون، پروتاگوراس و مهمانی، مترجم محمد صنعتی، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.

امانقولویفا، عائده. (۲۰۰۳ م). معالم الأدب العربی المعاصر، باکو: بی‌نا.

انوشیروانی، علی‌رضا. (۱۳۸۹). ضرورت ادبیات تطبیقی در ایران، انجمن ایرانی زبان و ادبیات فارسی: نشریه ادبیات تطبیقی، دوره ۱، شماره ۱، صص ۳۸-۶.

پورقرب، بهزاد؛ احمدی، مسعود. (۱۴۰۱ش). تحلیل روایت‌شناسی ترکیبی در داستان «پرنده من» «فریبا و فی» از دیدگاه بوطیقای ساختارگرا، تفسیر و تحلیل متون زبان و ادبیات فارسی (دهخدا)، دوره ۱، شماره ۵۸: صص ۲۲۶-۲۴۹، بهار.

تشوسر، جیفری. (۱۹۸۳م). حکایات کانتربری، مترجم و مصحح: مجدی وهبه و عبدالحمید یونس، القاهرة: الهیئه المصریه العامه للكتاب.

خادمی‌کولایی، مهدی؛ بزرگی‌قلعه‌سری، هاجر. (۱۳۹۴ش). بررسی تطبیقی مفهوم عشق نزد فلوپتین و مولانا، پژوهش‌های ادبیات تطبیقی، جلد ۳، شماره ۱، صص ۱۶۴-۱۴۳، فروردین.

رماک، هنری. (۱۳۹۱ش). تعریف و عملکرد تطبیقی، ترجمه فرزانه علوی‌زاده، ادبیات تطبیقی، سال ۲، شماره ۲، پیاپی ۶، صفحات ۷۳-۵۴، پاییز و زمستان ۱۳۹۱.

شیمیل، آن ماری. (۱۳۸۰ش). شکوه شمس، مترجم حسن لاهوتی، تهران: نشر دانشگاهی.
صاحب‌جمعی، حمید. (۱۴۰۰ش). حدیث عشق: از سقراط تا سارتر، نشریه ایران نامگ، سال ۶، شماره ۳-۴، صفحات ۱۴۷-۸۵، پاییز و زمستان.

عربی، سجاد و همکاران. (۱۴۴۴ق). جلوه‌های رئالیسم انتقادی در یکی بود یکی نبود جمال‌زاده و کان ماکان میخائیل‌نعیمه، مجله آفاق الحضاره الاسلامیه، سال ۲۵، شماره ۲، صص ۱۶۷-۱۳۵.

فروم، اریک. (۱۳۷۲ش). هنر عشق ورزیدن، تهران: انتشارات مروارید.
فلوطین. (۱۳۶۶ش). دوره آثار فلوپتین، مترجم محمدحسن لطفی، تهران: نشر خوارزمی.
قیطان‌چی، جاوید. (۱۳۷۹ش). جفری چاوسر و قصه‌های کتربری، نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دوره ۴۳، شماره ۳، صص ۲۸۹-۳۰۶.

راهنورد کهنه‌شهری، آزیتا؛ حجاجی، عزیز؛ مشفق، آرش. (۱۴۰۱ش). شرح عشق و محبت از منظر امام محمد غزالی و احمد غزالی، پژوهشنامه ادب غنایی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، سال ۳۰، شماره ۳۸، صص ۳۰-۵، بهار و تابستان.
گلنسای، طیب؛ نیک‌منش، مهدی. (۱۳۹۷). مقایسه عشق پدران در شعر احمد شاملو و نزار قبانی با تکیه بر آراء اریک فروم، پژوهشنامه ادب غنایی دانشگاه سیستان و بلوچستان، سال شانزدهم، شماره ۳۰، صص ۷۰-۵۳، بهار و تابستان.
مهدی‌پور، علیرضا. (۱۳۹۵). حکایت آسیابان اثر جفری چاوسر: فراتر از فابیلو، پژوهش ادبیات معاصر جهان، دوره ۲۱، شماره ۱، صص ۱۷۴-۱۵۳، بهار و تابستان.

نعیمه، میخائیل. (۱۹۴۹م). کان ما کان، بیروت: مکتبه صادر.
ولک، رنه. (۱۳۹۱). نام و ماهیت ادبیات تطبیقی، ترجمه سعید رفیعی‌خضری، نشریه ادبیات تطبیقی ۲/۳، پیاپی ۶، پاییز و زمستان.

Chaucer, Geoffrey. (1983). The Canterbury Tales. Translated by David Wright. New York: Oxford University Press.

